

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četertleta 1 gld. 30 kr
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVII.

V Ljubljani 3. maliga serpana 1874.

List 27.

Koledar za naslednji teden.

Mali serpan. Julij.

5. Nedelja VI. po bink. Evangelij: „Jezus nasiti 4000 mož“. (Mat. 8.) — Praznik predrage Kervi N. G. J. Kr. — Sv. Vigilij, škof in sprič. v Tridentu, je bil v Rimu sin pobožnih staršev. V Atenah na Greškem je bil doveršil šole, potem se je v Rim vernil. Pobožna mati (že vdova) se je podala — gotovo le po božjem navdihovanji — s svojimi tremi sinovi v Trident na Tirolsko l. 363. Vigilij je bil takrat 20 lét star, in se je z učenostjo in pobožnostjo, pa še tudi z darom čudežev takó odlikoval, da so ga kmalo po Asterijevi smerti enoglasno škofa izvolili. Dolgo časa se brani, ter se izgovarja s svojo mladostjo; ljudstvo in duhovšina pa tolikanj bolj vanj tiši. Vigilij škof trebi izmed ljudstva zmote v mestu, po tem pa tudi po vaséh. Njegova gorečnost, med malikovavci sv. vero razširjati, pa ga žene čez mejo njegove škofije v veronsko in briksenško škofijo, kjer po volji škofov malikovanje zatira. Verne se v svojo škofijo, vzame tri svete može, Sisinja, Martirija in Aleksandra, se podl v nonsko dolino, in vse ljudstvo k veri v Kristusa spreobernejo. Še ena — sarkaska dolina — s skalovjem obdana, kamor pa se ni lahko prišlo, je bila polna malikovavcev. Sveti škof tudi vanjo dospe, udari malika Saturna, in malik se zdajci razdrobi; po tem sv. mož stopi na malikovo podnožje, in začne ljudstvu oznanovati sv. vero; ajdje pa, vsi razdraženi, ga s kolmi in kamenjem ubijejo. To se je zgodilo 26. rožnika 405, v 20. l. njegovega višega pastirovanja.

Ni se nam čuditi, da si je sv. Vigilij z vso močjo prizadeval sveto vero oznanovati neverskim ljudstvom, ker je bil prepričan, da le samo katoliška vera ljudém kaže pravo pot v zveličanje. „En Gospod je, in ena vera“. (Efež. 1, 5.) „Čujte, ostanite v veri, možki se obnašajte, in terdni bodite.“ (I. Kor. 16, 13.) —

Sv. Zoa sprič., žena sv. Nikostrata spr.; sveta Cirila sprič.; sv. Numerijan šk. spoz.; sv. Filomena dev.

6. Ponedeljek. Sv. Izaija, sin Amozov, je bil prerok, poklican tisto leto, ko je bil kralj Ozija umrl, 759 lét pred Kristusovim rojstvom, in je prerokoval ob času kraljev Ahaza, Ezekija in še nekaj lét ob času kralja Manaseta. Ta brezbožni in hudobni kralj ga je dal do smerti mučiti in umoriti, ker je očital judom njih spačenost, jih ostro svaril zavoljo malikovanja, posta in hinavšine, in opušanja dobrih dél do bližnjega, in jim napovedoval ostre šibe Božje. Izaija je tedaj več ko 60

lét učil, opominjal, svaril in prerokoval. Memo družega je zlasti prerokoval prihod obljubljenega Odrešenika, njegov človeški in Božji rod, njegovo rojstvo iz device, njegovo terpljenje in njegovo smert, njegovo poveličanje in razširjanje njegovega kraljestva po vsi zemlji. Zato ga sv. Hieronim imenuje bolj evangelista, kakor preroka. Njegove bukve so pisane z visoko, blago, priprosto besedo in s presunljivo zgovornostjo, polne so opominjevanj k pokori za grešnika, polne tolažb za spokornega in zapuščenega, bogata zaloga so za vérskega učenika, ki želi v duhu sv. pisma ljudstvo opominjati, tolažiti, svariti in boljšati.

Prerok Izaija začena svoje svarjenja z naslednjimi besedami, ki tudi nas zadevajo: „Poslušajte nebesa, in zemlja vlecí na ušesa, ker Gospod govori: Otroke sem zrodil in povikšal, oni pa so me zaničevali (s tem, ker so moje zapovedi prelamljali in pregrešno živéli). Vof pozná svojega gospoda, in osel svojega gospodarja; Izrael (tudi keršansko ljudstvo) pa ne pozná mene, in moje ljudstvo ne razumé (kdo je njegov dobrotnik). (Jz. 1, 2.) —

Sv. Trankvilin spr., oče sv. Marka in Marcellijana spr.; sv. Dominika dev. spr.; sv. Goar mašnik spoz.

7. Torek. Zvel. Lorenc, general kapucinskega reda, rojen v Brundisi na Laškem l. 1559. Sin pobožnih staršev, je pri sv. kerstu dobil ime Julij Cezar. Deček je bil tako ličnega obraza in tako spodobnega obnašanja, da so ga sploh angeljca imenovali. Komaj šest lét star je očeta silno prosil, da bi mu naredili takošno obleko, kakoršno nosijo mnihí v samostanu sv. Pavla. Oče usliši njegovo prošnjo, in ga pelje v samostan v šolo in izrejo. Po očetovi smerti bi ga mati rada doma pri sebi imela Julce pa jo nadlegova, naj ga pusti hoditi v šolo. Mati ga pošljejo v Benetke njegovemu stricu duhovnu. V hiši stricevi je hitro napredoval v šolskih vednostih, še bolj pa v čednostih. Silno spokorno je živel, še preden je grešil; trikrat v tednu se je postil, do kervi se bičal, nosil oster pas, pogostoma prejemal sv. zakramente. Mladeneč Julij razodene stricu, da si je zvolil mniški stan kapucinskega reda. Stric mu da svoj blagoslov. V Benetkah spejét v samostan, je bil v Veroni preoblečen 18. sveč. 1575, ter je dobil ime Lorenc. V novicjatu je bil Lorenc naj lepši zgled natančne in hitre pokoršine in notranje molitve, bil je večkrat v duhu zamaknjen in od tal povzdignjen. V Padovi je prav dobro doveršil šole, celo sv. pismo je skorej z glave znal, hebrejsko je prav gladko govoril kakor kak učen rabinar, t. j., judovski duhovni učenik. Lorenc, mašnik posvečen, spreoberne s svojimi postnimi pridigami v Paviji veliko spri-denih in mehkužnih študentov in družega ljudstva. Mladi

sloveči pridigar v Rim poklican spreoberne z učenostjo in molitvijo veliko judov; rabinarji mu po življenju strežejo, Bog pa ga reši. Lorenc, zvoljen gvardijan v Benetkah, poznejše provincijal na Toškanskem in Benečanskem, obiskuje samostane in ozdravlja bolnike s sv. križem. Izvoljen apostoljski poslanec, vstanavlja nove samostane na Tirolskem, Parskem, Pemskem, Avstrijskem in Štajerskem. Oče Lorenc spremlja avstrijsko armado zoper Turke; njegovim molitvi in navdušenim govorom do vojakov je bilo pripisovati, da je 18,000 vojakov premagalo 80,000 turških. Oče Lorenc, v Rimu zvoljen general kapucinskega reda, obiskuje samostane, in odpravlja vrinjene napake. Papež ga pošljejo na Španjsko, kralj ga s častjo sprejme, in sozida dva samostana. Pozneje misijonar na Parskem in Saksonskem spreoberne veliko luteranov, dela čudeže nad bolniki. Naprošen je za misijonarja v Neapolju, kjer namestni kralj ljudstvu silovite krivice dela, in za španjskega kralja nič več ne mara. Namestni kralj misijonarju po življenju streže, misijonar zbeži na Španjsko, hiti za kraljem na Portugalsko v Lisabon; kralj Filip IV ga s častjo sprejme, in odstavi namestnega kralja. Lorenc zboli in umerje v Gospodu v Vilafranki 22. mal. serp. l. 1619, v 60. l. svoje starosti.

Vodilo. „Gospod je moja luč in moja pomoč; koga se bom bal? Gospod je varh mojega življenja; pred kom se bom tresel?“ (Ps. 26, 1.)

Ss. Klavadij, Nikostrat, Kostorij, Viktorin in Simfijan sprič., ki jih je sv. Boštjan spreobernal in sv. Polikarp maš. kerstil. Sv. Vilebald, ki je s sv. Bonifacijem sveti evangelij oznanoval na Nemškem in veliko malikovavcev k veri v Kristusa spreobernal; bil je prvi škof v Ajhstetu na Parskem in je to škofijo 36 lét z modrostjo vladal; umerl je l. 781.

8. Sreda. Sv. Elizabeta, portugalska kraljica, je bila hči Petra, kralja v Aragoniji na Španjskem. Rojena 1271, je pri sv. kerstu dobila ime svoje tete svete Elizabete, ogerske princezinje, poznejše sloveče grofinje v Turingiji. Elizabeta je že otrok naznanjala svojo prihodnjo svetost, ker ni imela veselja do igrač in nečimerne obleke, ampak za molitev in radodeinost do ubogih. Omožila se je z Dionizijem, portugalskim kraljem. Oče ji pri slovesu reče: „Ljuba moja hči! Gospod bodi s teboj do tvoje smerti, kakor je dosihmal bil s tabo. Z Bogom!“ Spervenja je bil njun zakon srečen; satan pa kralja zmoti, da ji je bil nezvést. Kralj spozná svojo krivico in poterpežljivost svoje žene, in se poboljša. Kraljica je imela pobožnega služabnika, kteremu je tudi denar zupala, da ga je delil ubogim; drug služabnik ga zato zavida in ga iz nevošljivosti kralju toži, da kraljico zalazuje. Kralj zapové v svoji prvi jezi nadzorniku v plavžu, da naj verže v peč tistega služabnika, kteri bo jutri prišel prašat: „Ali je že spolnjeno kraljevo povelje?“ Kralj pošlje bogaboječega služabnika v plavž, pobožni mladeneč pa gre memo cerkve, stopi vanjo, in je pri sv. maši. Kralj bi rad hitro zvedil, če se je njegovo povelje dopolnilo; toraj pošlje obrekovavca v plavž vprašat, če se je kraljevo povelje dopolnilo. Hudobni služabnik hitro teče v plavž, ter vpraša: „Ali se je kraljevo povelje že dopolnilo?“ To slišati, ga kovači zgrabijo in veržejo v peč.

Elizabeta je bila posebna ljubivka miru in sprave, ter je s svojo molitvijo strahovitno vojsko in prelivanje kervi trikrat odvernila, in je z milimi prošnjami razpertnike utolažila in zopet spravila. Imela je tudi dar čudežev; od rojstva slepi devici je pogled podelila, veliko bolnih je s sv. križem ozdravila. Po kraljevi smerti 8. pros. 1325 je kraljevo obleko slekla in redovsko svete Klare oblekla; merliča kralja k pogrebu spre-

mila, za njim slovesno mertvašnico opravila in veliko denarjev ubogim razdelila. Svoje svilnate drage oblačila je dala v cerkvene prenarediti, tudi je dala vso svojo zlatnino in srebernino raztopiti, in iz tega kelihe, lampe, križe in svečnike narediti. Zidala je cerkve, samostane in 2 hiši za uboge. Elizabeta je bila mati ubozih. Na smertni postelji je svojemu sinu mir in pobožno življenje priporočala. Umerla je 4. mal. serp. 1336. Mnogo čudežev se je godilo po nji.

Sploh pregovor je: Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade. „Jamo je (hudobnež) kopal, in jo skopal, in je padel v jamo, ki jo je bil naredil.“ (Ps. 7, 16.)

Sv. Akvila in njegova žena Priscila, znana iz časa apostelnov; sv. Kilijan škof, od papeža poslan na Nemško oznanovat sv. evangelij, je veliko ljudstva Kristusu pridobil, poslednjič pa je bil s svojima tovaršema Kolomanom mašnikom in Totnanom dijakonom vred umorjen.

9. Četertek. Sv. Veronika, nuna kapucinskega reda, rojena l. 1660 v Merkatelu v papeževi deželi, je pri sv. kerstu dobila ime Uršula. Bila je kaj čudovito dete. V sredo, petek in saboto je le zjutraj in zvečer prav kaj malega vživala. Še ne 6 mesev stara, se zmuzne materi iz naročja, teče proti cerkvi presvete Trojice, in stermé vanjo gleda. Ko je bila poldrugo leto stara, gre dekla z njo v naročji olja kupovat; ko pa deklica vidi krivično mero, na glas zavpije: „Pošteno ravnaj, Bog te vidi!“ Kadar nekoliko odraste, bi jo bil oče rad omožil; ona pa le po samostanskem življenji hrepeni, kar pa ji oče nikako ne dovoli. Pošlje jo njenemu stricu, naj bi ji on samostan izbil iz glave. Uršula pri stricu zbolí, zdravniki ji ne morejo nič pomagati; strežnice pa zapazijo, da se vselej bolje počuti, če ji kaj od samostana in redovnic pripovedujejo. Oče ji toraj dovoli iti v samostan, če se ozdravi. Ko Uršula to sliši, hitro s postelje vstane in je popolnoma ozdravljena. Izvoli si ostri kapucinski red, in bila je preoblečena 28. vinotoka l. 1677 ter je dobila ime Veronika. V samostanu je terpela hude skušnjave, satan jo je silno nadlegoval, po tléh premetaval in strašil, da jo bo vlekel v peklensko brezno; ona pa je v preišljevanji Kristusovega terpljenja dobivala tolažbo in moč. Bila je nekaj časa oskerbnica živeža, ki ga je o primanjkovalni z molitvijo čudovito pomnožila; 22 lét je bila učenica in vodnica novink; l. 1716 je bila zvoljena opatiuja, pa na prošnjo nun je še dalje ostala novink učenica. Hrepenela je v vsih rečéh tudi v terpljenji Kristusa posnemati. Kadar je bila 4. aprila 1694 zamaknjena, si je sprosil Kristusovo ternjevo krono, pozneje je dobila tudi njegove petere ráne in je terpala neznanske bolečine. Spovedniku je bila v vsih rečéh pokorna, če ji je rekel, naj se rane zaprejo, so se zaperle; če pa ji je ukazal, naj se odprejo, so se odperle. Razodeto ji je bilo, da ne bo prej umerla, dokler ji ne bo spovednik umreti dovolil. V svoji zadnji bolezní je po Kristusovem zgledu tri ure v neznanskih bolečinah umirala, milo je v spovednika gledala, ter čakala, kdaj ji poreče umreti; spovednik se spomni t-ga, kar ji je bilo razodeto, toraj reče: „Sestra Veronika, pojdi v večni mir in pokoj!“ Veronika se oberne k duhovnim hčeram, jih blagoslovi, nagne glavo in umerje v petek 9. mal. serp. 1727, v 67. l. svoje starosti in v 50. l. samostanskega življenja.

Vodilo. „Pokoršina mi je čez vse, — zakaj boljši je pokoršina, kakor darovi.“ (Prid. 4, 17.) Pokoršina je tovaršica ponižnosti. Brez pokoršine ni ponižnosti, brez ponižnosti pa ni pokoršine. Ponižnost in pokoršina pa ste podlaga duhovnega življenja. —

Sv. Zenon spr.; sv. Ciril šk. spr.; sv. Brikcij šk. spoz.

10. Petek. Sv. Felicita in njeni sedmeri sinovi sprič. Sv. Felicita je bila imenitna rimska gospá, ki je imela 7 sinov, ktere je v strahu Božjem izrejevala. Po smerti svojega moža je Bogu vedno čistost obljubila. Njé in njenih sinov lepi zgled je nagnil veliko malikovavcev, da so sprejeli keršansko vero. To pa je močno vzelo mališke služabnike, toraj so sporočili cesarju Antoninu, da Felicita in njeni sinovi njegove bogove zaničujejo. Cesar ukaže mestnemu županu Publiju, naj jih pokliče v sodbo. Publij jih s prilizovanjem pregovarja, da naj se Kristusu odpovedó, in darujejo malikom; ker pa vsi stanovitni ostanejo v veri, jih k smerti obsodi. Naj starejši sin Janvarij je bil ubit z biči, na kterih konceh so bile svinčene kroglice; Feliks in Filip sta bila s kolmi potolčena; Silvan je bil z neke višave v brezno pahnjen; Aleksander, Vital in Marcijal so bili ob glavo djani. Mati je mogla smertne muke svojih sinov gledati, ter jim je serčnost dajala; 4 mesce po tem je bila tudi ona ob glavo djana.

O presrečna mati tacih sinov! O presrečni sinovi take matere! Bog nam daj prav veliko tej materi in tem sinovom vsaj nekoliko podobnih mater in sinov! Take matere in take sinove pa rodi le živa vera v Kristusa in strah Božji. —

Ss. Rufina in Sekunda dev. sprič.; ss. Leoncij, Mavriicij, Daniel in tovarši sprič.; sv. Amelberga dev.

11. Sabota. Sv. Pij I, papež, Rufinov sin. brat sv. Hermeta, rojen v Ogleju na Goriškem, je bil iz mašnika sv. rimske cerkve zvoljen papež. Vladal je vesoljno cerkev 9 lét, 5 mescev in 27 dni ob času cesarja Antonina in Marka Avrelija. Ta papež je zapovedal, da se mora velika noč le samo v nedeljo obhajati, kar so tudi njegovi nasledniki poterdili in skerbeli, da se je velika noč povsod ravno tisto določeno nedeljo obhajala. Tudi je določil, kaj je storiti mašniku, če se sveta Kri izlije. Hišo svetega Pudenta, starašine, očeta sv. Pudencijane device, je pre naredil v cerkev, ter jo posvetil in jo imenoval: cerkev Pastirja, mašnika. V tej cerkvi je skerbni pastir Pij opravljaj službo Božjo, ljudi učil in kerševal. Ko je pobožni pastir svojo sveto službo opravljaj, je za svoje ovčice in za vero najvišega Pastirja Jezusa Kristusa kri prelil 11. mal. serp. l. 167 po Kr.

Keršanski starši! bodite tudi vi skerbni pastirji otrokom in družini v svoji hiši, ker bote mogli od njih odgovor dajati najvišemu Pastirju. „Ako kdo za svoje, in zlasti za domače nima skerbi, je vero zatajil, in je hujši od nevernika“. (1. Tim. 5, 8.) —

Sv. Cindej maš. sprič.; ss. Sabin in Ciprijan sprič.; sv. Abundij maš. sprič.; sv. Sabin spoz.

Nekoliko besed zoper pijančevanje.

(Dalje.)

Vem, mnogi, ki so tako navajeni žganja, da ne morejo živeti brez njega, porečejo, da jim ono nič ne škoduje, marveč da jih še le vterjuje in jim daje moč; da nasprotno, ako ne pijejo nekoliko žganja, so tako slabi, da še delati ne morejo. — Poslednje, namreč, da jih slabi, jim prav rad verjamem, ker že njihova derhtajoča roka to kaže. Ali kaj je pa vzrok temu? Kaj družega, kakor žganje, ktero jim je izpilo vse moči in vse življenje zamorilo? Tudi tega jim ne bom oporekal, da se po žganji čutijo poterjene, kar se iz spredej povedanega tudi lahko razvidi, ker namreč žganje

razburi in razdraži moči, čuti se človek res za trenutek krepkega in poživljenega; ali to terpi le malo časa, in nasledek je toliko večí slabost. Ker se na tak način životvorna moč, kolikor je človek še ima, siloma draži in razvneva, da se more potem hitro potrositi, je popolnoma očitno, da se s tem življenje krati. Malo in navidezno poterjenje je pač predrago, ako se mora vselej plačati z večim ali manjšim kosom življenja. — In ako je ta pijača že v mali meri vživana tako škodljiva, kaj bomo še le rekli o brezmernem in zares živinskem počenjanju, ko nekteri kakor vodo v sé vlivajo žganje?

Razen tega, da si pijanec posebno žganjepivec, posredoma ali pa naravnost krati življenje, podkopava si tudi dobrega življenja naj potrebniši podlago, namreč terdno zdravje. Vsaka bolezen se ložej in hitreje prime pijanca, kakor pa zmérnega človeka; posebno velja to o kužnih boleznih. In ako je pijanec že dobil bolezen, je ozdravljenje silno težko. Zakaj to, kar ozdravi bolnega človeka, je narav sama, ali z drugo besedo, ravno prej omenjena životvorna moč. Zdravila, ki jih rabimo, to živilno moč, ktera je v človeku samem, le nekako zbuja in posebno na bolni del života obračajo. Pri pijancih pa je ravno ta notranja zdravilna moč silno oslABLJENA, zato jim tudi zunanje zdravila kakor vsak dobro vé, prav malo pomagajo, ali pa nič ne.

Zopet ti tedaj zakličem in prosim te, dragi Slovenec! ako nečeš biti sam svoj morivc, varuj se skerbno pijančevanja, ne pij žganja, tudi malo ne, zakaj strup je to; če te tudi na enkrat ne umori, pa ti vendar počasi in vedno po malem krade zdravje in življenje.

(Dalje sledi.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Za predstoletno spominico ljubljanskega velikega pogoriša je bilo ss. Petra in Pavla praznik, kakor druge leta, sv. Rešnje Telo izpostavljeno v stoljnici in velike množice ljudstva so se molitve vdeleževale, na večer pri litanijah in zahvalni pesmi milostnega škofa pa je bila vsa cerkev terdo natlačena, da gotovo že davno ne tako.

Verni Ljubljančani zapopadejo, kolika nesreča je veliko pogoriše, pa tudi kolika vedna nevarnost, kjer je toliko poslopij skupaj, toraj išejo pomoči pri Bogu, da bi nas obvaroval tolike nesreče,

Ker je bila zadnjič omenjena obljuba k sv. Florijanu, bodi tukaj povedano, da cerkev sv. Florijana je silo potrebna olepšanja in poprave na vse plati. To vsak lahko vé, kdor cerkev ogleda; tega pa morebiti ne vé vsak, da cerkev nima premoženja nič. Lahko je tudi zapopasti, da z nič gospod fajmošter te reči ne more v roke vzeti, zakaj kakor se kaj loti, mora biti popravljen vse, samo tu pa tam pokerpati se ta reč ne dá, in k primérni obnovi bi bilo treba kaci 10,000 gl., ker moralo bi biti veliko novega. Zaupanje do gosp. fajmoštra pač smemo imeti, da bi reč primérno, čedno in umetno doveršil; porok temu je lepo in okusno obnovljena cerkev sv. Jakopa in Marijno znamenje (štatva). Ta cerkev sv. Florijana, kakor varha zoper ogenj, je posebno draga vsim Ljubljančanom, še zlasti zato, ker tam je tudi Žalostna Mati Božja, patrona ljubljanskega mesta, ki jo meščani od nekđaj z veliko priserčnostjo časté. Če kaj, bi bilo to na pravem mestu, da bi se Ljubljančani z gosp. fajmoštrom zedinili in to svetišče ozališali. Stoletnica omenjenega velikega pogoriša je pravi čas za to.

— **Misijonski Križ** se imenujejo nove lične bukvice s 414 stranmi v dvanajsterki, ki jih je spisal znani neutrudljivi gosp. Janez Volčič in na svitlo dal gosp. M. Gerber. Delce v predgovoru ima razkaz nepremakljivih praznikov in sveto pratko, to je, nekaj malega iz življenja svetnikov na vse dni skoz leto. Za tim je knjižica razdeljena v 2 dela: A: Sveti misijon ali navod k pobožnemu življenju v 4 razdelkih, in B: Misijonske pobožnosti z 12 razdelki. Iz celega obsega je očitno, da verni Slovenci v tej novi knjižici zopet imajo lep zaklad k duhovnemu poveselejanju, napredku v čednosti in k zveličanju. Naj bode čast. občinstvu serčno priporočena.

Iz Rakitine. Naj sporočim lepo cerkveno svečanost, ki se je tukaj obhajala na praznik sv. Trojice; tolikanj bolj, ker iz oddaljenih hribovskih krajev, ljuba Danica, le redkokrat kak dopis prejmeš, ker v takih krajih ljudstvo bolj natihoma v miru živi, ter se malo zmeni za svet, svet pa zanj še menj. Bil je to tako nenavadno slovesen dan, da ga naša fara ne bo z lepo pozabila. Dobili smo namreč tri nove zvonove in smo za nje ta dan veselo zahvalnico obhajali; ob enem so domači g. župnik tudi novi tabernakelj blagoslovili. Kdor hoče vediti, koliko take slovesnosti pripomorejo k blaženju človeškega serca, mora sam zraven biti, in vidil bo, kako ima tudi naj priprostejše ljudstvo blaga čutila, da nima solz samo za žalost ati jezo, temuč zna točiti tudi solze pobožne ginjenosti. Kako veličasten je bil trenutek, ko so nove zvonove na verh pripeljali! Iz cele fare so se ljudje zbrali in jim naproti prišli; vsak jih je hotel viditi. In zdajci ukažejo domači g. župnik nekoliko postati ter napravijo tako ginljiv v serce segajoči ogovor, da je bilo sleherno oko solzno. Posebno veselje pa je bilo odločeno za nedeljo presv. Trojice. Že prejšnji dan se je streljanje po dolini razlegalo in ljudje so na mili klic novih zvonov veselij hiteli k večernicam; in že pozno v noč nas je zažiganje raketeljnov posebno osupnilo in nekak nepopisljiv vtis v serce vcepilo. In ko se je v nedeljo bližal čas slovesnosti, zbirali so se ljudje od vsih strani, tudi tujci, v obilnem številu. Posebno lepo se je podalo, da sta bila nazoča tudi oba gospoda domačina, spoštovana brata. G. Anton Keržič je v primernem govoru razložil namen zvonov, kako nas kličejo, kaj nam oznanujejo in kod nas spremljajo, ter posebno povdaril, da farmani, ki so si dali prenoviti zvonove, naj prenovijo zdaj še serca, potem se jim ne bo bati dneva, ko jih bodo spremljali zvonovi v tihi grob; starejši brat častiti gospod oče Andrej pa je pel slovesno sveto mašo. Gotovo nam ne zgine ta dan iz spomina. — Zvonove je prav lično vлил zvonar g. Samassa, in sicer po nasvetu č. g. Bernika, muzikalno izobraženega župnika v Kamni gorici, v kvart-sekstem okordu, tako, da veliki zvon s 16 stoti doni glas e, srednji s 6 stoti 98 lib. in mali s 2 stoti 91 lib poje glas cis. To dela soglasje silno prijetno in občutno. Novi tabernakelj pa je po obrisu podobarja Canova prav lično izdelal verli in blagi podobar g. Štefan Šubic, vratca za tabernakelj je še posebej kaj umetno in krasno pripravil v Ljubljani mojster Šreiner. Čast in poštenje toraj čast. g. župniku in farmanom, ki se v težavnih časih vendar ne ustrašijo s toliko skerbjo lepšati hišo Božjo!

Od Zatičine, 24. junija. (*Papeževa 28letnica.*) Kar serce čuti, to djanje pokaže. Kako resnične so te besede, se je pokazalo v naši fari v nedeljo, 21. junija, pri obhajanju papeževe 28letnice. Že v saboto ob delapustnem zvonjenju so mogočni strelji iz možnarjev naznanjevali imenitni pomen prihodnjega dne. Skoraj pred vsako hišo se je postavil manji ali večji mlaj, večidel z banderom papeževe barve. Zvečer so nekteri kresov

okolico razsvitljevali, med tem pa verli mladenči velikansk mlaj postavljali. Še bolj slovesno je bilo pa v nedeljo. Med slovesno Božjo službo v lepo zunaj z mlaji, venci, znotraj s cveticami okinčani cerkvi je pogosten strel poviševal Božjo slavo. Ob 6 popoldne pa so nas zopet zvonovi klicali k molitvi za sv. Očeta in za zmago sv. Cerkve. Obilno zbrana množica je pevala lavretanske litanije, molile so se še molitve za potrebe sv. Cerkve in na zadnje se je skupno zapela papeževa himna. Zunanja bliščoba tega dneva pa se je pokazala zvečer. Ko ura devet odbije, zagermijo možnarji, zvonovi se oglasé, vsi hribi in homci se zasvetijo s kresovi, skoraj vse okna zablisketajo v lučicah; na oknih duhovskega stanovanja pa sta bila posebno lepo viditi dva previdnika, eden s tijaro (papežovo kapo), pod njo pa ključ, drugi s papeževim gerbom (bukvami, trojnatim križem in pastirsko palice počéz, s ključ, in tijaro na verhu) in z napisom: „Slava Piju IX. 1874!“ Vse je občudovalo to prelepo delo g. Karlingerja. Na tretjem oknu se je tudi kaj lepo svetil križ ves s prižganimi svečicami obtaknjen. Stanovanju nasproti je stal mogočen mlaj z papeževim banderom in s kolobarom prižganih lučic, na obeh stranéh njegovih pa dva majhna mlajeka, vsak s 30 lučicami na vejah, kar je delalo kaj ljubeznjiv pogled. Prav lepo je bilo tudi viditi na oknih gosp. učiteljevega stanovanja polokroge razno barvanih lučic in na oknu posp. notarja podobo Matere Božje okrog in okrog z lučicami razsvitljeno. Med tem so možnarji germeli, zvonovi veselo in vbrano doneli, vmes pa so se prepevale vesele in častite pesmi. Vse je bilo kakor v rajskem veselju, da sami nismo vedili, kdaj ste minuli skoraj dve uri radostne slovesnosti.

Prav očitno se je vidilo, koliko sočutja, ljubezni in vdanosti ima verno slovensko ljudstvo do svojega najvišjega poglavarja, preljubljenega sv. Očeta Pija IX, na kterega se z otroškim zaupanjem ozira v sedanjih vi-harnih časih.

Živeli sv. Oče Pij IX!

Častivec sv. Očeta.

Papeštvo Pija IX.

Do 1. januarja 1874 so Pij IX povzdignili 17 obstoječih škofij do nadškofijske ali metropolske časti, — novih nadškofij brez prej obstoječih škofij je postavljelih 5, — na novo je bilo vstanovljenih škofijskih sedežev 123, — škofijska stola brez škofije (n. p. vojni škof za armado) 2, — apostoljske delegacije 3, — apostoljskih namestnij (vikarijatov) 26, — apostoljskih prefektur 12. Vkup 188.

Pervi dan tega leta je štela katoliška cerkev: 54 kardinalov, 12 patrijarhov obojega obreda (gerškega in latinskega), 713 nadškofov in škofov latinskega obreda, 52 nadškofov in škofov vzhodnjega obreda, 246 nadškofov in škofov „in partibus infidelium“, kterih škofije so zdaj v turških rokah, 32 patrijarhov, nadškofov, škofov in prelatov brez naslova. Vkup 1109.

Emil Bonnard in nasledki brezbožnega časništva.

Četerti dan unega mesca je bil usmerten v Vincennes-u Emilij Bonnard, ki se je bil ob času pariške komune krivega storil umora. Manj nesrečen, ko drugi njegovi tovarši, se v ječi skesá svojih grehov, spozná, da je pravično obsojen, prejme večkrat sv. obhajilo in

dobiva od tod neko serčnost, ki ga ni več zapustila. Oberne se, potem ko je sv. popotnico prejel, k svojim zapertim tovaršem, jih opominja, naj se zderžijo vsih zarot in puntov, pri katerih tudi blago serce zdívjá. „Naj boljši je“, pristavi, „terdno deržati se vere, ki nam naklada spoštovanje in pokoršino do vladarjev.“

Na ternjevi poti iz ječe na morišče pa s pobožnima duhovnoma, ki sta ga tolažila, so bile svete resnice in verà vedno njegovo govorjenje, in njuni milosti je priporočal sina in mater; nesrečnež ima mater še živo!

Omenil je tudi še drugo reč, o kateri je že druge kratki govoril, namreč (brezbožne) časnike, „te ostudne časnike, ki ljudstvo sleparijo in ga vžigajo za hudodelstvo. „Vidite v meni njihovo delo“, je večkrat rekel; „res, kader me bote vidili merliča, le recite in ponavljajte: Glejte delo slabih časnikov! Časnikarji, ti gerdi ostrupovalci ljudstva, ti so vredni smerti. Oni so pravi krivci, in jaz, ubogi oče zapušene družine, sem ena njihovih žrtev. Da bi bil jaz sam; ali koliko drugih sleparijo vsak dan, koliko jih izdajo!“

Ko pride na morišče, ponovi vojakom nauke, ktere je bil dal tovaršem v ječi. Poljubi križ, objame duhovna, dá slovo Francoski in umerje z mirno vdanostjo. Naj se učé ljudje iz tega izgleda, kak konec ima branje slabih časnikov, to je, vsih tistih časnikov, ki z zasramovanjem in očitnim zaničevanjem, ali s binavsko derznostjo skušajo vero izdreti iz serca. Naj spoznava narod in naj studi te javne ostrupovalce; naj se jih ogiblje in naj pomisli, da srečen je Bonnard, ker predno je umerl, je spoznal in se skesal svojih grehov. Ali kaj bi bilo zdaj z njim, ako bi bil stopil, kakor toliko drugih, neakesan pred sodnji stol večnega Sodnika. — („Il Diritto cattolico“.)

A. G.

Pogreb v ameriškanskih logih.

Čast. gosp. Čebulj piše: 13. aprila sem pokopal na zgornji reki Okonto truplo od vsega manominiškega ljudstva vse skozi spoštovanega in zlasti v njegovi naselbini serčno ljubljene indijanskega poglavarja, Mojzesa Kaiakišiehkaw-a.

Pogreb je bil veličasten in znamenit, ker' so bili vso slovesnost napravili pravi sinovi divjega loga v sredi prvotnega gozda, 30 milj daleč od belih naselb. — Pogrebni sprevod je pričel Indijan z lesenim križem, ki ga je bil ranjki v začetku bolezni (sušice) sam naredil in za svoj grob odločil. Za križem so nesli zastave; en Indijan je nesel zastavo združenih deržáv in za njim je stopalo deset drugih Indijanov z indijanskimi zastavami; njim je sledila majhna glasba s piščali in bobni. Za glasbarji pride oboroženo vojaštvo Indijanov, ki je večkrat s strelom počastilo umerlega. Za temi sem šel jaz z rakvo, zadej čez 200 Indijanov, ki so sprevod skleпали. Med potjo se je zapel psalm „Miserere“ v indijansk. jeziku, in vsi Indijani so ga peli. Sprevod je šel skoz strašno divjino uro daleč do brega mičnega jezera; tam na prijazni peščeni višavi, od koder je prelép razgled čez jezero, obdano od izvirnega gozda, imajo v tih gozdih stanujoči Indijani pokopališe. Na grobu sem imel mertvaški govor, in na to so merliča pokopali med petjem in bobnanjem. Konec slovesnosti so dvakrat čversto vstrelili na grobu nepozabljivemu poglavarju v spomin.

Ves prizor je človeka pretresel. Molklo doneče petje Indijanov, pokanje pušk, berlizgajoči glas piščali spremljan z bobnanjem, in nas obdajoči temni gozd — vse to je mene resno-slovesno nepopoljivo prešinovalo.

Mojzes Kaiakišiehkaw je bil nenavaden človek pri Indijanih. Znal je očipve-indijansko dobro brati in pisati,

in po tem je bil zmožen v očipviškem jeziku pisane bukve brati, zlasti katekizma se dobro naučiti. (Manominiški jezik še nima slovestva.) Ker že več lét ni bilo nobenega misijonarja v njih kraje in so se bili Indijani spačili, je sklical Indijane svoje naselbe k posvetovanju, ter jim je k sercu gnal, kako potreba je Božje službe, in naznanil, da je njega volja Božjo službo (za silo) pripraviti in voditi. S pomočjo družih Indijanov je pred tremi leti razširil svojo iz desk in ljubja narejeno kočó, ter je polovico spremenil v kapelico in postavil altar v nji. Tudi je vstanovil med Indijani moško in žensko družbo, ki je imela skerbeti za ohranjenje pobožnosti in potrebne reči pripravljati.

Vsako nedeljo so se zbrali Indijani v njegovo kočó k skupni molitvi. Dopoldne jim je Mojzes bral mašne molitve in jih ob kratkem nekoliko podučil, popoldne so molili rožni venec in pa večernice peli. Take, ki so s pregrešnim življenjem dajali očitno pohujšanje, je Mojzes naj pred pričo vse zbrane množice posvaril; ako se niso pobožjali, jih je izločil iz občine vernih. Ako so napósled kazali kesanje, jih je zopet sprejel, mógli so pa dva ali tri mesce pri očitni molitvi od drugih odločeni klečati.

Posebne zasluge si je pridobil Mojzes s tem, da je Indijane svoje naselbe tako dobro podučeval v veri in cerkvenem petji, da tako podučeni Indijanov še nikoli nisem vidil. Zato so ga pa tudi Indijani tako močno spoštovali in čislali ter mu bili vdani, akoravno je bil v deželskem oziru med manominiškimi glavarji v nižji versti.

Prostomisljaška omika.

Omikavék in Svitoslav.

Omikavék. Kaj praviš, Svitoslav, zakaj so nekteri toliki nasprotniki „svete in rajske omike“?

Svitoslav. Prave omike nasprotnik ni nobeden, to si le vi „omikavéki“ domišljujete; vsaka reč pa mora imeti svojo mero in svoj čas, vsak stan svoje ljudi.

Omikavék. Jaz mislim, da omika je čez vse, ona je „v prvi versti“ namen vsacega človeka; naj več časa bi moral vsak človek za „sveto omiko“, za šolanje, za branje liberalnih del, za preganjanje „mračnjaštva“ obrniti.

Svitoslav. Če je taka, moj dragi „omikavék“, potem jo boš ti sam narprej po glavi dobil.

Omikavék. O, to pa že ne! Neizrečeno srečnega se bom čutil, če bodo vsi tako „omikani“, kakor sem jaz, in kakor so moji „omikani“ gospodje tovarši.

Svitoslav. Morebiti te bo „sreča“ malo pozibala, pa samo dotlej, dokler ti ne bo začel želodec kruliti; zakaj, če bodo vsi naj več časa in naj lepši moči v tvojo „sveto omiko“ obračali, kmali ne bode nikogar več, ki bi hotel še gnoj voziti, kopati in orati, tesati in kovati itd.; če pa tega ne bo, se bodete vi „omikavéki“ začeli kislo deržati, zastonj se bodo vam plače odmenjevale, nagrade za pisanja dajale, v zvezde se vsakih pét vaših verzov kovalo, ako ne bode nikogar, ki bi vam žita pridelal, kruha spékel, srajco zašil in še marsikaj družega. Vi „omikavéki“ bodete začeli kmali bos hoditi, ako se bodo vsi po vaše omikovali, poljedelstvo, roko-delstvo itd. pa zanemarjali. Meni se dozdeva, da tudi „kmetovanje“ se šteje k „omiki“, in sicer k naj potrebniši omiki, in kdor vse mladinske roke hoče v večno čerkarijo vpreči, odtegne jih pa poljedelstvu, roko-delstvu itd., on ni prijatelj omike; vsaka reč ima svojo mero in svoj čas.

Omikavék. Pléntana reč! Svitoslave, ti tudi nisi brez glave!

Svitoslav. Povedal ti bom še eno. Ako bi bili vsi tako „sveto-omikani“, kakor si n. pr. ti omikavék, potlej bi bile vse naše cerkve prazne, kakor tvoj želodec, in v dveh mescih bi jih morali spremeniti v ječe; prazne bi bile nebesa, napolnoval bi se pekel. Ne slišali bi več prijaznih zvonov, razun ako bi morebiti na norišnice začeli stolpe staviti; imeli bi zopet beduinske pušave, in po njih veliko roparjev, tatov, pa rabeljnov in obešalnic.

Omikavék. Ohó, ohó! take omike jaz ne mislim.

Svitoslav. Ti želiš omiko brez vere, katero zaničuješ in ljudém pristuduješ; ti hočeš omiko brez čednosti, kateri se „neomikano“ krohotaš; omiko brez Cerkve, škofov in duhovnov, ktere bolj sovražiš, in huje preganjaš kakor zelenega kušarja, in tebi célo tvoje „omikano“ serce veselja zaropóče, kadar Bizmark kacega škofa opleni, kacega kaplana v temnice verže. Ni je svete reči, ktere bi ti še ne bil s psovanjem oskrnil, in kar ti namerjaš zaničljivo storiti, to imenuješ „pobožno“, „nezmotno“ itd. Iz take omike poslednjič izvira to, kar sem rekel. Povej, če ni res?

Omikavék. Koliko je pa ura? Meni se mudí... berž, berž moram iti...

Svitoslav. Tu-le ga imate „omikavéka“ brez Boga, brez vere in vesti! Kadar v zadrego pride, da bi bilo treba resnici um in serce odpreti, takrat jo pa potepèn pobère, kakor svoje dni „Poncijus Pilatuž“.

Zgled materam in gospodinjam v posnémo.

„Kdo bo našel serčno ženo? Njena cena je ko reči iz daljnih in zadnjih pokrajin. Serce njenega moža se nanjo zanaša, in dohodkov mu ne bo manjkalo. Njeni otróci se vzdignejo, in jo blagrujejo; tudi njen mož jo hvali.“ (Pregov. 31, 10. 11. 28.)

Te besede sv. Duha se po vsi pravici smejo oberniti na neko mater, ki je, kolikor se spominjam, pred 24 leti v vasi Češnjici v Bohinju živala. Ker je bil njen mož le nekako revše, je bila pa ona pri hiši vse, gospodar in gospodinja. Od dobre gospodinje pregovor pravi, da tri vogle hiše derži; ona pa je deržala vse štiri. Hišo je v dobrem stanu ohranila; pijančevanja ali ponočevanja, nerodnosti ali razujzdanosti nikakoršne ni terpela. Kakor za vsakdanje delo, tako je tudi za molitev, Božjo službo, spoved o posebnih časih vse svoje prav napeljevala, vse v lepem redu imela. Z lepim, modrim in postavnim ravnanjem je imela vse v svoji oblasti, pa je to oblast nad svojimi le v njih časno in večno srečo obračala, da se ji mož ni zgubil, in da so njeni otróci, sinovi in hčere (takrat že vsi odrašeni) ostali vsi pametni in pošteni. Vse si je vedila tako pridobiti, da so jo vsi spoštovali in vbogali, in si nobeden ni upal se ji zoperstaviti. Ako je bil kateri njenih otrók kdaj od duhovna posvarjen ali karan, je ona vselej gotovo z duhovnom potegnila, rekoč: „Prav so imeli; sej sem ti rekla; zakaj pa nisi vbogal?“ — V nedeljo popoldan sta tudi njena odrašena sinova v časih v kerčno šla. Ako ju ob gotovi uri ni bilo doma, je bila skerbna mati vselej kmali za njima. Pa ne da bi ju bila rotila, smerjala pred drugimi — nikakor ne, — ampak prijazno ju je ogovorila, rekoč: „Ali me ne poznata? Vesta li, kdo sem jez?“ Potem se je pa k njima usedla, in djala: „Zdaj sta sama pila, zdaj ga bomo pa še vkup en kozarec. Oče! prinesite še en poliček.“ Kadar so tisti poliček izpili (ki ga je mati sama plačala), jima je

pa rekla: „Za danes je že dosti; zdaj pa gremo domú, da bomo večerjali, molili in potem spat šli; jutri bomo to in to delali, zato sta počitka potrebna.“ In nobeden besedice na to ne zine; oba vstaneta, in molčé gresta z materjo. Med drugimi priučjočimi pa so se nekteri nekoliko spogledali, kaki neumni mladiči so se tudi med seboj na tihem malo posmehovali, vsi pametni in previdni pa so pošteno in modro mater in pohlevne sinove hvalili in spoštovali. Bog daj veliko tacih mater, in bo za mnoge hiše, pa tudi za marsiktere možé in otroke veliko boljše!

P.

Razgled po svetu.

Iz Rima smo prejeli od prijatla te le naznanila: Včeraj (21. t. m.) ob 7 popoldne je bilo pri sv. Petru prav silo veliko ljudi zbranih v zahvalo Bogú, da je svojemu namestniku Piju IX dal doživeti celo še 28. leto najvišega pastirovanja. Kteri so prvi izhajali iz cerkve, se zbirajo okrog stópa (obeliska) in obračajo se proti Vatikanu ter gledajo v okno sv. Očeta; začeli so najpred z belimi rutami silno mahati, pa klicati: „Bog živi Pija IX!“ Jest sem bil še na stopnicah pred cerkvijo in nisem mogel viditi, če so sv. Oče bili pri oknu ali ne; vém pa, da so bili v cerkvi ondi gori nad vrati (sulla Loggia). Kadar pa sem prišel na terg, vidim, da je papeževo okno odperto, pa nikogar ne pri oknu. Vsakoršni vojniki pa so začeli ljudi goniti in nadlegati ter so jih nekoliko celo zaperli! Ne vém še, če so to storili samo za uno mahanje in klicanje „Viva Pio IX“, ali za „Viva Pio Papa e Rè“ (Slava Piju IX papežu-kralju!), kakor jih je nekoliko klicalo. — Rimljani se spreobračajo, ali da prav rečem, Rimljanov se je že mnogo spreobrnilo, in ti so čedalje vse bolj serčni. Poterpimo še malo, kolikor Bog hoče.

Na Švicarskem liberalni centralisti neprenéhoma tarejo federalistiške katoličane. Tam se prav óčitno kaže, kako je tudi na druge strani krivičen, kdor je krivičen zoper vero. Švicarski centralisti svojo lastno vatavo prelomljujejo, samo da katoličanom niso pravični. Kakor so škofa Lechat-a pregnali, tako snujejo že zdaj mreže, da bi mesca listopada v seji vélikega sveta razdjali tudi šent-golsko škofijo. Tri tedne je, kar v Bernu ima seje švicarski zvezni zbor. V obravnavi o zvezni upravi zastran pravic so katoličani zahtevali, naj se zvezni sodnji izročujejo tudi cerkvene pritožbe, ker upali so, da tam bi utegnili ložej do pravice priti; liberalubi pa so to vohali in toraj predlog spodbili. Tako so ti prostomišljaki malo tednov po sprejeti novi vstavi taisto že prelomili v 113. členu, ali z drugimi besedami: še to malo pravic, kreere bi katoličani po tej vstavi morali imeti, jim odrekujejo.

Iz Carigrada. Zadeve katoliških Armencev se niso tako srečno izšle, kakor je bilo po zadnjih poročilih upati; poročevali bomo o tem, kadar se homatije pojasnijo. Med tem časom se je poleg armenskega vprašanja tudi bulgarsko prikazalo. Nektere tedne že se sliši o prizadetji dozdej razkolniških Bulgarov k zedinjenju s katoliško Cerkvijo. V ta namen naj posnamemo nekatere pisma in spise, na ktere se moremo čisto zanesti. Pervo tih pisem je pisal 17. sušca 1874 o. Bonetti, prednik lazaristovskega misijona v Solunu na Macedonskem. Glasi se:

„Pred kakimi 15 leti se je začelo v našem misijonu gibanje Bulgarov k katoliški Cerkvi, ki se je pričelo v mali vasi Kelkeš-u. Od takrat se Bulgari niso več ganili; le dve vasi ste ostali zvesti zvezi z Rimom,

v drugih še delati nismo mogli. Vstanovljenje eksarha za Bulgarijo je bilo viditi, da je upanje Bulgarov vresničilo; mislili so, da v tem so našli sredstvo oprostiti svojo cerkev greškega (razkolniškega) patrijarha. Dan imenovanja eksarha je bil narodni praznik.

Eksarh se je podvizal razposlati škofove, ktere je bil sam bagoslovil, po raznih bulgarskih škofijah; za Solun in okolico je bil imenovan msgr. Nilos. Ta je bil komaj en mesec tukaj, kar se razširi novica, da se je eksarh s patrijarhom spravil; to je bilo še bolj verjetno, ko je eksarh nazaj poklical vse razposlane bulgarske škofove. Na to je prišel msgr. Nilos k meni, in po daljnem razgovoru se je odločil, ker je vidil sebe in koristi svojega naroda od eksarha izdane, k katoliški Cerkvi prestopiti in našega sv. Očeta spoznati za vesoljnega cerkvenega poglavarja. Na povelje turške vlade je sicer mogel Solun zapustiti in se verniti v Carigrad, kjer je zdaj pri katoliško-bulgarskem škofu msgr. Rafaelu Popof-u v Adrianopolju. Ne njemu in ne Popofu ne pustijo iti v Solun. Dve škofiji ste pripravljene Nilosa sprejeti in se z njim pokatoliciti; osem drugih škofij je ime greškega patrijarha izbrisalo iz zapisnikov, in bodo Nilosa pri njegovem prihodu spoznale za svojega duhovnega poglavarja. Gibanje se je začelo v ravno tisti vasi, v Kelkešu, ki se je pred 15 leti milosti ustavljala; zdaj zamore postati prav resnobno. Bulgari se ne bodo več zedinili z Greki, k temu je njih sovraštvo preveliko; tudi se ne bodo dali Rusom motiti, kakor pred 15 leti. Njih eksarh, na kterega so se zanesli, jih je izdal in Grekom prodal, tako jim ne ostane drugega kakor z Rimom se zediniti. Korak, ki ga je storil msgr. Nilos, je Angleže, Ruse in Nemce razdražil; na vso moč si prizadevajo pri turški vladi, da bi prelatom ne pustila se v Macedonijo poverniti.

3. svečana je dobil katoliško-bulgarski škof adrianopoljski, Popof, od Nilosa iz Soluna naslednji telegram:

„Volja macedonskega ljudstva je, se z menoj vred pridružiti bulgarsko-zedinjeni cerkvi, s katero jaz hočem biti zedinjen. Jutri ob osmih moram zoper svojo voljo odpotovati; pomagajte mi brez pomude, da zamorem ostati in vspeh zagotoviti. Pišem po pošti. Nilos škof.“

Ta telegram je bil v Solunu že 2. svečana oddan; iz Pere (predmesta v Carigradu) se je pa še le 3. ob desetih naprej poslal, tako da ga je Popof še le dobil, ko je bil Nilos že mogel iz Soluna oditi. Ukljub temu je vendar precej telegrafoval turškemu poglavarju v Solun Midhat-pašatu, da bi sprosil varstvo Nilosu, ko katoliškemu škofu, in ravno tako je telegrafiral Nilosu in zastopnikom macedonskim naznanovaje, da jih sprejme v zedinjeno cerkev. Med tem je bil Nilos odšel in v Carigradu sta se snidla s Popofom. Poslednji se je obrnil do turške vlade, da bi za se in za novo spreobrnjenega škofa dobil dovoljenje popotovati v Macedonijo; toda zvižča poslanstev in razkolniškega patrijarha je storila, da se jima ni dovolilo.

Iz Carigrada je prosil milgsp. Nilos sv. Očeta, naj bi ga sprejeli v Cerkev ter ga odvezali cerkvenih kazni, kterih se je z vdeleževanjem razkolništva zakrivil. Pisal je:

„Od tega trenutka, ko se je naš bulgarski narod začel z greki prepirati o cerkvenem vprašanju, sem čutil v sebi dvome vesti, kadar sem premišljeval perve vzroke razkolništva, in slišal sem notranji glas, ki mi je rekel, da le v katoliški Cerkvi, od ktere smo v začetku vero prejeli, zamorem najti mir vesti. Ko me je eksarh poslal na Macedonsko, sem našel, da se narod ravno tako nagiba k zedinjenju; podvizal sem si svojo misel razodeti višemu pastirju katoliških Bulgarov ter ga vprašati, ali bi nas sprejel v sv. Cerkev. Nekoliko časa sem zdaj pri njem in z njegovim priterjenjem se derzno obrniti do Vaše Svetosti s prošnjo, blagovolite kot poglavar Cerkve

in naslednik sv. Petra milostno sprejeti moje resnično priznanje, da iz vsega serca in s terdno vero sprejemem vse resnice, ktere sveta, katoliška in apostoljska Cerkev veruje in spoznava . . . in blagovolite me, akoravno sem tega nevreden, sprejeti v naročje rimsko katoliške Cerkve, naše vesoljne matere. Z gorečo nesterpljivostjo pričakujem odgovora Vaše Svetosti, da najberže ko je mogoče imam veselje biti ud prave Cerkve Kristusove, in se z vso močjo prizadevati za pridobljenje svojih mnogih rojakov, kteri že začenjajo razločevati rescnico od laži.“

Ob enem je msgr. Nilos 7. sušca razglasil očitno pisanje do Bulgarov v Macedoniji, ter jim daje odgovor zavoljo svojega prestopa, in da bi tudi nje spodbudil k zedinjenju.

„Ne mislite“, pravi v tem pismu, „da sem prestopil iz jeze ali nezadovoljnosti. Nikakor ne; po dolgem in zrelem premišljevanju sem sklenil k zedinjeni Cerkvi pristopiti, in to zlasti iz tega vzroka, da bi svoje macedonske rojake oprostil neprenašljivega jarma grekov, ker jih peljem na pot, po kteri sta hodila naša prva aposteljna ss. Ciril in Metod. Prepri, ki že dalj časa gospodujejo med nami Bulgari in med Greki, so mi obudili dvom, ali velika cerkev carigradska ima na sebi znamenja prave cerkve Kristusove. Kristusova Cerkev mora biti mati, ki ljubi svoje otroke; njeni poglavarji morajo biti dobri pastirji, ki svojo čedo dobro pasejo, vodijo, ohranijo, učijo. Ali vi veste vsi, da so se nam več lét pošiljali le najemniki, ki so nas plenili in ropali. To je prvi in naj važnejši vzrok naše needinosti z greki. S tem, da smo se ločili od greške cerkve, smo le zapustili mačevo, ktera se ni menila za otroke, ki jih je poropala. Ta prvi korak, ki smo ga vsi storili, je bil sicer važen, toda sam ne zadostuje. Ali smemo terditi, potem ko smo se tako od velike cerkve ločili, da smo mi sami cerkev Jezusa Kristusa? To terditi se mi je vselej težko zdelo. Zapreke, ki so nasprotovale terdni vravnavi naše samostojne narodne cerkve, so mi pokazale, da ne bo miru in edinosti med nami, dokler ne pridemo na pot, ki sta jo nam pokazala naša prva aposteljna, ss. Ciril in Metod, to je, da stopimo v edino, sveto, katoliško in apostoljsko Cerkev, ki je po vesoljnem svetu razširjena in ima vidnega poglavarja papeža, kteri je naslednik sv. Petra. S svojim korakom toraj nisem zapustil vere naših očetov, in tudi ne izdal zakladov naših prednikov; ne teptam naukov naših ss. aposteljnov ss. Cirila in Metodija. — nasproti sem vam le pokazal pot, na ktero se morate obrniti, ako ju hočete nasledovati.“

(Konec nasl.)

Razširjanje sv. Cerkve. (Konec.) Toliko o začetih delih. Pervo, ki se ima dalje začeti, je na Cejlonu vstav, v kterem bi si mladenči, ki stopijo iz srednjih šol, pridobili viši vseučilišno omiko. Za napredek omike na našem otoku je tak vstav potreben, če ne, se zgubi veliko naših otrok. Ali pri pičem številu misijonarjev je to početje nemogoče. Naj bi Bog vendar nekterim pobožnim in učenim mašnikom dal to misel, da se v redu darovancev neomadežane Device posveté temu delu. Taka vstanova bi bila največi dobrota božje previdnosti za 184.000 katoličanov tega otoka.

Poslednjič je še drugo, ne manj važno delo, ki bi se imelo vstanoviti, in bi se pod sedanjim oblastnikom otoka, gosp. Gregorijem, zamoglo pričeti, to je, misijon med budisti v znotranjem delu otoka. Pri pogledu na zemljevid se mora človek čuditi, da v notranjem delu ni nobenega večega sela. Razun pokrajine na sredi otoka, kjer se je zavoljo visoke in pridelovanju kave vgodne lege vstanovilo več vasi in sel, Cejlon znotraj nima nobene veči vasi. Prav posebno veljá to od severnih

pokrajn našega misijona. Glavni mesti Anuradhapura in Polnararuva ste le še razvalinski groblji, stari muzeji cejlonskih starin. V naših pokrajinah se naselijo po 3 ali 4 družine tam, kjer je ob kakem ribniku, katerih so stari kralji veliko napravili, mogoče obdelovati par oravlov zemlje. Po takih prostorih je raztreseno ljudstvo, kakih 100.000 ljudi, kateri so vsi budiške vere, in do zdaj niso pripravljeni za keršanstvo; nezdravo podnebje na notranjem otoku in popolnoma pomanjkanje vsih potov stavi še tako gorečemu misijonarju nepremagljive opovire. Sedanji poglavar otoka je sklenil nekdanj tako cvetoče in rodovitne okraje zopet povzdigniti; po razširjenih vodotokih hoče podnebje zboljšati in za polajšanje občevarja delati pota in ceste. V ta namen je nekatere okraje dosedanjih pokrajin mojega namestništva zedinil v novo pokrajino, v kateri ima nekdanj tako sloveča Anuradhapura postati glavno mesto. Umetno jezero je tam že narejeno, ceste do večih pristaniških mest na otoku se marljivo delajo in tudi skoz gozde se trebijo pota do naj bolj redko obljudenih okolici. V tih razmerah sem skerbel, da bi za cerkev pridobil pristojno mesto. Po dosedanjih obravnavah z vlado je upati, da mi bo odkazala lep kos zemlje v Anuradhapuri, na katerem se bo namesto dosedanje kapele za malo kristjanov vzdigovala cerkev in šola; tam ima biti središče misijona za budiste.

V tem upanju me še poterjuje dobri vspéh, s katerim se je do zdaj delalo v južnem delu namestništva v Karunegali med budisti. Tam smo napravili samostan sv. Družine in dve sirotišnici za budovske otroke; veliko jih je zdaj že keršenih in živé kot goreči kristjani.

K srečnemu spolnjenju svojega namena potrebujem pa dobrih misijonarjev; imam jih sicer 32, kateri z vspehom delajo, pa ti ne morejo zapustiti dosedanjih mest, ako ne pridejo drugi na njih mesto, da bi pričeto delo nadaljevali. Zatoraj molite, da bi Gospod poslal delavcev v svoj vinograd na Cejlon; mislim, ko bi nekatere pobožne duše v ta namen svoje molitve pošiljale proti nebu, da bi se živi potrebi novih moči zoper pričakovanje hitro in bogato zadostilo; da bi obudil gorečnost v molitvi za našo ubogo budistovsko deželo, sem pisal te verstice za bravec „katoliških misijonov“.

Listek za raznotero robo in blago.

Iz Ljubljane. Naši rojaki čč. oo. jezuiti, ki so jih pregnali iz Repenj, so raztreseni po vsih krajih. Čast. o Jožef Kos je v Kaloči na Ogerskem, kjer imajo jezuiti viši gimnazijo s kacicmi 100 gojenci, notranjci in 300 zunanjci. G. Kos zraven duhovskih opravil uči angleški in francoski jezik. Prebivavci tega mesta, do 10,000, govore madjarščino, v okrogu so tudi Slovani. — P. Štaré je pridigar na Dunaju. — P. Dolijak misijonar v Štiru.

Velika nevihta je bila 29. t. m. po več krajih okoli poldne. V Mostah in tudi v Zalogu pri Komendi je trešilo, v prvem kraju je pogorel pod z eno kravo, v drugem pod in ostal je tudi neki človek v ognji. Pod Ljubljano, zlasti okoli Štepane vasi, je vertinec roval drevesa, strahovito fertačil z njimi, metal jih celo čez Cesarški graben. Eden posestnikov ima toliko škodo pri drevju, da je boje rekel, manji nesreča bi ga bila zadela, ako bi mu bila hiša pogorela, zlasti ker le-to ima saj zavarovano.

Knez Metternich gre kot dvorni svetnik iz Ljubljane v Linc.

Iz Šmartna pri Kranji. Tudi naše kat.-polit. društvo je v seji 21. junija t. l. sklenilo Sv. Očetu vošilo za 28letnico poslati, in je res 22. junija oddalo naslednji telegram v latinskem jeziku:

Njihovi zvišenosti kardinalu Antonelli-u v Rimu.

Katoliško-politiško društvo v Šmartnem pri Kranji na Kranjskem.

Preponižno prosimo, blagovolite svetemu Očetu Piju IX to le vošilo predložiti:

Presveti Oče! srečo vošimo Vaši Svetosti za 28. obletnico Vašega kronanja, in zaterdimo, da smo ta dan za Vas molili, in bomo v molitvi stanovitni ostali, da naj Vam Vsigamogočni da viditi zmago sv. Cerkve. Preponižno prosimo Vašega blagoslova.

Ta telegram je bil okoli devete ure oddan na daljnopisarnico; o polni treh popoldan v Rimu oddan odgovor je ob 6 in 40 minutah zvečer došel v Kranj, namreč:

Praesidi sodalitati catholico-politici ad s. Martinum penes Kraiburg — Carniolia.

Summus Pontifex istis sociis gratias ex corde agens petitam Benedictionem peramanter impertit. T. j.

Pervomestniku katol.-polit. društva v Šmartnem pri Kranji na Kranjskem.

Papež ondodnim udom iz serca zahvalo izrečejo, in naprošeni blagoslov z nar veči ljubeznijo podelijo.

Tega odgovora so bili vsi udje zelo veseli.

V Radolici je umerl 25. jun. g. France Meršol, ki je doveršil nižjo gimnazijo v Kranju, bil sprejet l. 1867 v ljubljansko Alojzijeveše, doveršil l. 1871 s prav dobrim vspehom gimnazijo ter stopil v bogoslovje. Že prvo leto popusti semenišče in se poprime v Gradcu modroslovja. A kmalo tudi tukaj zarad bolehnosti učenje odloži, in da bi zadobil zgubljeno zdravje v čistem gorenskem zraku, se podá na svoje domovanje, toda odšteti so mu bili dnevi. 27. junija so izročili našega nekdanjega, zlasti v jezikoznanstvu izurjenega, komaj 21letnega sošolca materi zemlji v naročje. Priporočamo ga vsem znancem in prijateljem v spomin in v molitev!

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Umerl je 30. junija č. g. Jože Turk, duhovni oskerbnik v ljubljanski deželni bolnišnici. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: Zaliloška fara s svojim duhovnim pastirjem serčno želi sv. Očetu, da bi še častitljive zmage sv. Cerkve doživeli, — se jim v Njih pobožno molitev priporoča — in jih prosi sv. blagoslova za življenje in za zadnjo uro, daruje 5 gld. — Iz Rudnika 4 gl.; č. g. A. Kerčon 1 gl. — Gosp. misijonar Fr. Pirc 1 gl. — Po gosp. Zam. Elizabeta 2 gl. — Knezinja Kamila pl. Windischgrätz-ova v Logatcu 10 gold. — Iz Mengša po gosp. župniku J. Zorcu 26 gl. 70 kr. — Iz Komende po gosp. župniku M. Tavčarji 31 gl. 70 kr. — S Kopanja v znamenje odkritoserčne podločnosti in ljubezni do sv. Očeta 3 gl. — G. K. Klun 1 ces. cekin. — Č. g. L. Porenta 5 gl. — Iz Logatca farmani in duhovšina 12 gld. 30 kr. in 2 tol. za 2 gl. 50 kr. sr. — „Kranjska fara“ Piju IX v spomin 28letnice 78 gld. (vmés zlata 20 frankov in srebra 33 gl.) po č. gosp. A. Mežnarcu. — Po gosp. kanoniku P. Urhu 1 gl. sr. — Iz Vodice 4 gl.

(Drugi dar. pril.)